

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 8 maj 2013

Mål nr

B 1278-12

KLAGANDE

K J

Ombud och offentlig försvarare: Advokat O S

MOTPART

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Grovt rattfylleri m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göta hovrätts dom 2012-02-15 i mål B 2532-11

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen undanröjer

dels den bestämda påföljden,

dels förverkandet av den i beslag tagna personbilen samt

dels skyldigheten att betala en avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Beslaget av personbilen ska inte längre bestå (beslagsliggare 2011-1800-BG2044).

Högsta domstolen avskriver målet från vidare handläggning.

För biträde åt K J i Högsta domstolen tillerkänns O S ersättning av allmänna medel med 2 259 kr avseende arbete. Denna kostnad ska stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 452 kr.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M.M.

K J överklagade hovrättens dom såvitt avsåg *dels* påföljd, *dels* ett beslut om förverkande av en personbil enligt 7 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott. K J har avlidit under handläggningen av målet i Högsta domstolen.

Riksåklagaren har yttrat sig i frågan om den tilltalades död innebär att rätten självmant ska ta ställning till beslutet om förverkande.

SKÄL

1. Tingsrätten dömde K J för olovlig körning, grovt rattfylleri, narkotikabrott, brott mot knivlagen och brott mot vapenlagen till fängelse sex månader. K Js i beslag tagna personbil med registreringsnummer BJG 283 förklarades samtidigt förverkad enligt 7 § lagen om straff för vissa trafikbrott. Vidare förklarades i beslag tagen ammunition och en kniv förverkad (jfr 9 kap. 5 § vapenlagen och 5 § lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål). Efter överklagande av K J satte hovrätten ned fängelsestraffets längd till fyra månader och ändrade i övrigt inte tingsrättens dom.
2. K Js överklagande avser inte frågan om han har begått de åtalade gärningarna. K Js efterlevande har därför inte rätt att överta talan enligt 21 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken. Eftersom brottspåföljden inte längre kan verkställas, ska den undanröjas. (Jfr bl.a. NJA 2012 s. 521.)
3. Förpliktelsen att betala avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond faller bort vid den dömdes dödsfall (se 2 § nämnda lag jämförd med 35 kap. 7 § andra stycket brottsbalken). Den ska därför undanröjas.
4. Den fråga som återstår att pröva i Högsta domstolen är om K Js dödsfall medför att rätten även ska ta ställning till besluten om förverkande.
5. Förverkande av egendom är en särskild rättsverkan av brott. Rätten ska självmant pröva frågan huruvida förverkande ska ske hos den åtalade, om inte annat är stadgat (se bl.a. prop. 1981/82:142 s. 56 f. och NJA 1976 s. 315). Det saknas bestämmelser som särskilt reglerar prövningen av beslut om förverkande sedan klaganden avlidit under processen. Det som anförts bör leda till att rätten även i ett sådant fall självmant prövar frågan om förverkande.

6. K Js personbil förverkades med stöd av 7 § lagen om straff för vissa trafikbrott. Enligt den paragrafen får ett fordon som har använts vid brott enligt samma lag förklaras förverkat om det behövs för att förebygga fortsatt sådan brottslighet och förverkandet inte är oskäligt. Ett beslut om förverkande enligt bestämmelsen har alltså uttryckligen ett brottsförebyggande syfte (se prop. 1986/87:81 s. 5 f.). Eftersom K J har avlidit bör något förverkande inte ske. Beslutet om förverkande av personbilen ska därför undanröjas och beslaget hävas.
7. Övriga förverkanden är lagligen grundade. Det är inte oskäligt att förverkande sker. Besluten ska därför stå fast.
8. Målet i Högsta domstolen ska avskrivas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ella Nyström, Göran Lambertz, Johnny Herre, Svante O. Johansson (referent) och Dag Mattsson
Föredragande justitiesekreterare: Ulrika Ahlsén